

Covid-19 viruksen vaikutus naisten sijoituskäyttäytymiseen

Anni Ylimaa

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Amk-opinnäytetyö

2021

Liiketalouden tutkinto

Tiivistelmä

Tekijä

Anni Ylimaa

Tutkinto

Tradenomi

Opinnäytetyön nimi

Covid-19 viruksen vaikutus naisten sijoituskäyttäytymiseen

Sivu- ja liitesivumäärä

24+6

Tässä opinnäytetyössä paneudutaan naisten sijoittamiseen sekä Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemian vaikutuksiin naisten sijoittamisessa. Työn tavoitteena on tutkia, onko viruksella ollut vaikutusta naisten sijoituskäyttäytymiseen.

Työn teoreettinen osuus keskittyy sijoittamiseen Suomessa Covid-19 viruksen aikana naisten näkökulmasta. Osuudessa avataan lisää naisten ajattelutavoista ja käytösmalleista sijoittaessa ja miten naiset ovat sijoittaneet viruksen aikana. Työssä tarkastellaan myös Covid-19 viruksen vaikutusta kotimaisiin markkinoihin. Teoreettisessa osuudessa käydään läpi myös rationaalista ja behavioristista näkökulmaa sijoittamiseen ja minkälaisia näiden näkökulmien edustajat ovat sijoittajina.

Työn empiirinen osuus toteutettiin tutkimuskyselyn muodossa. Kyselyn tavoitteen oli saada kohderyhmältä tietoa heidän ajattelustaan sijoittamiseen ja sijoituskäyttäytymisestä Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemian aikana. Kyselyssä haettiin vastauksia henkilöiltä, jotka eivät sijoita tällä hetkellä. Kohderyhmästä vain pieni osuus vastasi kyselyyn, koska tutkimus koskee kaikkia Suomessa 18 vuotta täyttäneitä naisia.

Naisten sijoittamiseen vaikuttaa ympäristö ja tunteet. Naiset eivät tee harkitsemattomia sijoituspäätöksiä, ovat varovaisia ja kaartavat useimmiten riskiä. Tutkimuskyselyn vastausten perusteella voitiin päätellä, että Covid-19 viruksella ei ollut suuria vaikutuksia naisten sijoituskäyttäytymiseen. Mediassa ja sosiaalisessa mediassa on uutisoitu paljon viruksesta ja uutiset ovat saattaneet aiheuttaa pelonsekaisia tunteita ihmisissä. Epävarmuutta virus aiheutti noin puolella vastaajista, mutta kukaan ei tehnyt radikaaleja päätöksiä sijoittamisessa viruksesta johtuen.

Asiasanat

Sijoitustoiminta, naiset, Covid-19

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Opinnäytetyön taustat ja tavoitteet.....	1
1.2	Työn rakenne.....	2
2	Naisten sijoittaminen Suomessa Covid-19 viruksen aikana.....	3
2.1	Naisten suhtautuminen sijoittamiseen.....	3
2.2	Covid-19 viruksen vaikutus kotimaisiin markkinoihin.....	4
2.3	Naisten sijoittaminen epidemiatilanteessa.....	5
3	Sijoituskäyttäytyminen.....	7
3.1	Rationaalinen sijoittaja.....	7
3.2	Behavioristinen sijoittaja.....	8
3.2.1	Teoria.....	8
3.2.2	Minkälainen on behavioristinen sijoittaja?.....	10
4	Tutkimusmenetelmät.....	12
4.1	Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä.....	12
4.2	Tutkimusmenetelmän toteutus.....	12
5	Tutkimuskyselyn tulokset.....	14
5.1	Kysymykset koskien sijoittamista.....	15
6	Pohdinta.....	20
6.1	Johtopäätökset.....	20
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja oma oppiminen.....	22
	Lähteet.....	23
	Liitteet.....	26
6.3	Liite 1 Kyselylomake.....	26

1 Johdanto

Naisten sijoittaminen on noussut suuremmaksi puheenaiheeksi viime vuosien aikana ja aihetta on tutkittu enemmän. Naisille on luotu alustoja ensimerkiksi sosiaaliseen mediaan, joiden välityksellä sijoittaminen aiheena on tehty helposti lähestyttävämmäksi. Myös sijoittaminen yleisesti on noussut suuremmaksi puheenaiheeksi, ja samalla yhä nuoremmat aloittavat omien varojen sijoittamisen.

Opinnäytetyön aiheessa on haluttu tuoda esille uusi näkökulma naisten sijoituskäyttäytymiseen. Covid-19 virus yllätti maailman 2019 vuoden lopussa ja se on useasti vaikuttanut talouteen. Monien henkilöiden talouteen virus on vaikuttanut töiden kautta ja samalla vaikutus on näkynyt heidän omassa taloudessaan. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin, onko viruksella ollut vaikutusta naisten mielikuviin sijoittamisesta ja markkinoiden tilasta ja heidän toimistaan epävarmassa maailmantilanteessa.

1.1 Opinnäytetyön taustat ja tavoitteet

Teoreettisena viitekehyksenä käytän naisia sijoittajina, mutta myös rationaalista ja behavioristista rahoitusteoriaa. Covid-19 virus on hyvin ajankohtainen aihe tänä päivänä ja sen vaikutuksista uutisoidaan paljon. Vaikutukset talouteen ovat olleet merkittäviä hyvään ja huonoon suuntaan varsinkin yritysten osalta. Kaikki vaikutukset eivät kuitenkaan ole tulleet vielä esille, mutta sijoituskäyttäytyminen voi muuttua nopeasti muuttuneen maailmantilanteen vuoksi. Jos sijoituskäyttäytymisessä näkyisi muutoksia, nämä muutokset näkyivät, kun aiheesta uutisoitiin paljon ja tämä loi epävarmuutta. Viruksesta ei ollut vielä paljon tietoa sen leviämisen alussa, joten esimerkiksi pelko tulevaa kohtaan on voinut vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen.

Tutkimuksen tavoitteena on myös yhdistää tunteiden vaikutukset sijoittamiskäyttäytymiseen. Ja näin myös ymmärtää, miten radikaalisti muuttunut maailman tilanne on vaikuttanut esimerkiksi naisten tunteisiin ja sitä kautta heidän talouteensa.

Tutkimuksen ja opinnäytetyön tietoperustan kautta haluan oppia enemmän koronaviruksen vaikutuksista rahoitusmarkkinoihin sekä naisten

sijoituskäyttäytymisestä mahdollisesti muuttuneissa olosuhteissa. Tavoitteenani on oppia tutkimuksen suorittamisesta sekä oikeaoppisesta raportoinnista enemmän. Haluan oppia myös luomaan hyvän viitekehyksen, jossa tuon esiin keskeiset tekijät ja niiden yhteyden tekemääni tutkimukseen.

1.2 Työn rakenne

Pääkysymykseni tutkimuksessa on, muuttuiko naisten sijoituskäyttäytyminen Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemian aikana. Päätaivoite tällä opinnäytetyöllä on tutkimuskyselyn kautta saada tälle kysymykselle vastaus. Opinnäytetyön ensimmäisissä luvuissa käsitellään naisten sijoittamista Suomessa vuosina, joina koronaepidemia on ollut käynnissä sekä rationaalisuuden ja tunteiden vaikutusta sijoittamiseen. Näiden aiheiden avulla voimme ymmärtää paremmin vastauksia mitä tutkimuksen kyselyllä saamme.

Ensimmäisten kappaleiden jälkeen esitellään opinnäytetyössä käytetty tutkimusmenetelmä. Keväällä 2022 naisille teetettiin 18-vuotta täyttäneille naisille kohdistettu kysely Facebook ryhmässä Vauras nainen. Kyselyn kysymykset ovat tehty tutkimukselle asetettuja pääkysymyksiä huomioiden. Tämän jälkeisessä kappaleessa luodaan kyselyn vastausten perusteella yhteenvedon tuloksista. Kyselyn tuloksia esitetään esimerkiksi kaavioiden avulla. Lopuksi opinnäytetyössä pohditaan miten vastaukset vastaavat opinnäytetyön tietoperustaa ja miten ne asettuvat esitettyihin pää- ja alakysymyksiin.

2 Naisten sijoittaminen Suomessa Covid-19 viruksen aikana

2.1 Naisten suhtautuminen sijoittamiseen

Sijoittamisesta on alettu keskustella avoimemmin ja sosiaalisen median myötä keskustelu sijoittamisesta on lisännyt myös tietoutta siitä. Nuoret ovat tietoisempia varojen sijoittamismahdollisuuksista, sekä nousevin määrin myös naiset. Esimerkiksi suosittu Instagram – tili ja podcast Mimmit sijoittaa avaa erilaisia sijoittamiseen liittyviä aiheita. He ovat kertoneet, että haluavat yhteisönä lisätä tietoa sijoittamisen aloittamisesta ja myös kasvattaa nuorten naissijoittajien määrää (Mimmit sijoittaa 2021). Myöskin Facebookissa toimii Vauras nainen – ryhmä, jossa naiset voivat esimerkiksi kysellä muilta ryhmän jäseniltä neuvoja tai ohjeita liittyen sijoittamiseen tai talouden hoitamiseen ylipäätä. Vaikka naisten tietoisuutta sijoittamisesta on lisätty, heidän sijoitusvalinnoissaan silti näkyy varovaisuus.

Naisten riskinotto kyky on tutkitusti matalampi kuin miehillä. Naiset eivät käy aktiivisesti kauppaa, jolloin riski siitä, että sijoitustuotteita myydään ja niillä käydään kauppaa väärällä hetkellä, pienenee. Nordnetin teettämän tutkimuksen (YouGov 2019) perusteella suomalaiset miehet ovat yli kymmenkertaisesti halukkaampia ottamaan riskejä sijoituksissaan naisiin verrattuna. Vain yksi prosentti naisista kertoi ottavansa korkeaa riskiä maksimoidakseen sijoitustuotonsa. Miesten joukossa vastaava luku oli 11 prosenttia (Viisas raha 2019).

Naiset ovat myös sijoittamisen suhteen varovaisia. He eivät tee nopeita liikkeitä markkinoilla, ja pitävät osakkeita pitempään osakesalkussaan. Miehiin verrattuna naiset tekevät vähemmän sijoituksia ja harvemmin. Jos aktiivisempaa kauppaa osakkeilla käytäisiin, syntyisi kuluja enemmän, mikä söisi myös tuottoja. Naisten sijoittaminen pohjautuu tunteisiin ja sijoitusvalinnat tehdään kodistakin tuttuihin yrityksiin. Jos esimerkiksi jokin kodin tuote on ollut pitkäikäinen ja luotettava, tuotteen valmistanut yritys on hyvä sijoituskohde. Naisten oman pörssi klubin perustaja Marja-Leena Haapanen kertoo seuraavasti: ”Naiset haluavat pitäytyä omassa arkielämässään tuttuihin yrityksiin. He seuraavat miehiä vähemmän sijoitusuutisia. Siksi naisia näkyy vähemmän omistajina pienissä ja pörssiin hiljattain listautuneissa yhtiöissä” (Taloustaito 2020).

2.2 Covid-19 viruksen vaikutus kotimaisiin markkinoihin

Helmikuun 2020 puolessa välissä osakemarkkinat olivat huipussaan ennen kuin Covid-19 viruksen aiheuttama pandemia aiheutti markkinoiden jyrkän laskun. Virus levisi nopeasti ympäri maailmaa ja samalla aiheutti tuntemattomuudella pelkoa, mikä on vaikuttanut esimerkiksi ihmisten ostokäyttäytymiseen ja luottamukseen taloutta kohti.

Joillekin yrityksille viruksen aiheuttama poikkeustila tarkoitti nopeaakin voittoa, toisille se aiheutti syviä taloushuolia. Jos yritys oli vahvalla pohjalla jo ennen koronaa, se on luultavasti selvinnyt paremmin kuin huonomassa taloudellisessa tilanteessa oleva. Covid-19 viruksen monien aaltojen vaikutukset yritysten toimintaan toistuvat, mutta nyt kun poikkeava tilanne on koettu muutamaan otteeseen, yritykset osaavat varautua epävarmuuteen.

Monet muutokset maailmalla ovat näkyneet pörssissä. Näitä ovat esimerkiksi luonnon katastrofit ja sotien syttymiset. Nyt pörssiin vaikutti voimakkaasti korona viruksen leviäminen. Heikoimpina päivinä kurssilaskua tuli yli 12 % ja parhaimpina nousua puolestaan yli 9 %. Vaihtelu oli suurempaa ja pörssien syöksy nopeampaa kuin jopa finanssikriisin aikana (Euro ja talous 2020). Epävarma tilanne koetaan negatiivisena ja sijoittajat eivät välttämättä näe laskeneiden kurssien nousevan pitkällä tähtäimellä. Tapahtumahetkellä hyvinkin dramaattisen tapahtuman pörssivaikutukset katoavat hyvin pitkän aikavälin pörssikehitystä kuvaavasta kurssikäyrästä lähes näkymättömiin (Pörssi-ilmiöitä 2020, 125).

Uusin Covid-19 viruksen muunnos havaittiin marraskuussa 2021. Helsingin Sanomat uutisoi, että nopeasti lisääntyneen pelon ja epävarmuuden takia osakkeet halpenivat 26.11.2021 eri puolilla maailmaa. Yhdysvaltalainen osakeindeksi S&P 500 heikkeni 2,3 prosenttia ja eurooppalainen Stoxx Europe 600 liki neljä prosenttia (Helsingin Sanomat 2021) Suuret liikkeet pörssissä yllättivät monet. Eniten osakkeiden hintojen lasku näkyi majoitus- ja ravitsemisalan, lentoyhtiöiden ja liikenteen alan yhtiöissä. Tuntuvampi muutos havaittiin kuitenkin osakemarkkinoiden pelkokertoimessa eli Vix-indeksissä, joka kohosi perjantaina 10 pistettä eli 54 prosenttia. Se mittaa markkinoiden odotuksia arvopapereiden hintojen kehittymisestä seuraavan kuukauden aikana (Helsingin

Sanomat 2021). Vix-indeksissä näkyvät sijoittajien psykologiset tekijät, kuten esimerkiksi tunteet, joten suuri epävarmuus tulevasta on merkittävä Vix-indeksiä nostattava tekijä.

Kun viruksesta pahiten kärsivien yhtiöiden kurssit laskevat, se tarkoittaa, että luultavasti muun muassa lääkeyhtiöiden osakkeet ovat nousseet. Ihmiset kuitenkin uskovat epävarmassa tilanteessa, että koronavastaiset lääkkeet tulevat auttamaan epidemia aikana. Perjantaina 26.11.2021 kun kurssit lähtivät laskuun, koronavirusrokotteita valmistavien lääkeyhtiöiden osakkeet nousivat. Saksalaisen Biontechin osake kallistui 17 prosenttia ja yhdysvaltalaisen Modernan yli 20 prosenttia (Helsingin Sanomat 2021)

Kotimainen talous alkaa kuitenkin elpyä, kun kuluttajien patoutunut kysyntä purkautuu ja luottamus taloudelliseen tilanteeseen kasvaa. Kuluttajien varat ovat kasvaneet. Pandemia-aikana varoja on kertynyt tileille, kun kuluttajien kulutus on vähentynyt. Suomen vienti palautuu nopeasti kohti kriisiä edeltänyttä tasoa vientimarkkinoiden elpyessä, ja myös investoinnit tukevat talouskasvua (Euro ja talous 2021). Valtiovarainministeriön mukaan talous kasvaa nopeasti vuosina 2021 ja 2022, vaikka kasvu jää Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemian kiihtymisen ja rajoitustoimien vuoksi vuodenvaihteessa aiemmin arvioitua hitaammaksi, arvioi valtiovarainministeriö 20. joulukuuta julkaisemassaan taloudellisessa katsauksessa (Valtioneuvosto 2021).

2.3 Naisten sijoittaminen epidemiatilanteessa

Covid-19 viruksen aikana ihmisillä säästöt ovat lisääntyneet, kun kulutus on pienentynyt ja monet siirtävät hankintoja myöhemmäksi. Myöskin tällä hetkellä ollaan tietoisempia siitä, miten on järkevää sijoittaa tuottavasti tileille kertyneet varat. Monet ovat ymmärtäneet, että pankkitilien korot ovat todella pienet tai olemattomat. On tultu tietoisemmaksi siitä, miten pääoma voi tuottaa voittoa, kun se sijoitetaan tuottavaan kohteeseen. Nordnetiin tuli koronavuonna 2020 lähes 100 000 uutta suomalaisasiakasta. Sijoittaminen on demokratisoitunut, ja se kuuluu ennätysellisen monen suomalaisen talouden suunnitteluun, sanoo Nordnet Suomen osakestrategi Jukka Oksaharju (Helsingin Uutiset 2021).

Vaikka isot megatrendit ja talouden heilahdukset näkyvät usein sijoittamisessa, koronavuosina naisten sijoittaminen on lisääntynyt. OP ennustaa, että vuoden 2020 aikana 20–34-vuotiaista naisista peräti 22 prosenttia lisäsi merkintöjä rahastoihin. 35–50-vuotiaiden naisten keskuudessa rahastosijoittaminen kasvoi myös, mutta 50–64-vuotiaiden keskuudessa ei korona tuonut muutoksia. (OP-media 2020). Nordean vuonna 2021 teettämän tutkimuksen mukaan, vastanneista naisista 75 prosenttia ilmoitti säästävänsä tai sijoittavansa. Nordean tutkimuksen mukaan miehet ovat vieläkin itsevarmempia sijoittajia kuin naiset (Nordea 2021)

3 Sijoituskäyttäytyminen

3.1 Rationaalinen sijoittaja

Perinteinen rahoitusteoria yrittää ymmärtää markkinoita käyttäen malleja, joissa muuttujat ovat rationaalisia. Sen mukaan ihmiset päivittävät uskomuksensa oikealla tavalla ja ihmiset myös tekevät päätöksiä, jotka ovat normien mukaan hyväksyttäviä (Thaler 2005, 1). Rationaalisuuden merkityksenä on pidetty oletusta, että sijoittajat toimivat hyötyfunktion mukaan, joka tekee heidät onnelliseksi tai onnettomaksi. Tuo hyötyfunktio arvostaa erilaisia arvoja, kuten vaurautta, tuloja tai mitä vaan mikä rajoittaa ihmistä (Burton ja Shash 2013, 1). Rationaalinen sijoittaja haluaa maksimoida sijoituksista saatavaa hyötyä.

Yksi tämän taloustieteen tärkeimpiä tehtäviä on tutkia, miten ulkoiset tekijät vaikuttavat päätöksentekijän valintoihin. Tärkeimpiä ulkoisia tekijöitä ovat päätöksentekijän tulot ja varallisuus sekä hyödykkeiden hinnat (Halko, Mikkola, Ruuskanen, 2010, 19).

Perinteisten taloustieteiden mukaan sijoittajilla on käytettävissä rajaton määrä dataa ja tiedot ovat täydelliset. Sijoittajat käsittelevät nämä tiedot täydellisesti ja näin vallitsee täydellinen rationaalisuus (University Herald 2020). Rationaaliseen käytökseen ei välttämättä liity suuremman rahallisen tai aineellisen hyödyn saamista, koska saatu tyydytys voi olla puhtaasti tunnepitoista tai ei-rahallista.

Ideaalinen tilanne olisi se, että sijoittaja saisi sijoitukseltaan suurimman hyödyn ja tyytyväisyyden tunteen. Taloustieteen väitetään usein oletettavan, että ihmiset ovat itsekkäitä (Halko, Mikkola, Ruuskanen 2010, 24). Rationaalinen sijoittaja niukkuuden vallitessa osaa valita monesta vaihtoehdosta sen mikä maksimoi sijoittajan hyödyn. Rationaalinen ihminen tekee päätökset itsehillinnän vallitessa ja tunteet eivät vaikuta hänen päätökseensä. Myöskään ulkoiset tekijät eivät vaikuta tällaisiin päätöksiin. Kuitenkin ihmisen oletetaan tiedostavan, että joihinkin päätöksiin liittyy epävarmuutta.

Taloustieteessä ei oteta kantaa mistä päätöksentekijän mieltymykset tulevat, mutta päätöksentekijän oletetaan olevan hyvin perillä omista mieltymyksistään ja pystyvän asettamaan kaikki olemassa olevat vaihtoehdot paremmuusjärjestykseen. Yksinkertaisuuden vuoksi päätöksentekijän

mieltymyksiä kuvataan usein hyötyfunktioilla, joka liittyy vaihtoehtojen joukon jokaiseen alkioon luvun siten, että jos päätöksentekijä pitää vaihtoehtoa A parempana kuin vaihtoehtoa B, hyötyfunktion arvo A:ssa on suurempi kuin B:ssä (Halko, Mikkola, Ruuskanen 2010, 19).

3.2 Behavioristinen sijoittaja

Behavioristinen taloustiede yhdistää taloudellisen ajattelun ja psykologian yhteen. Suuntaus on suhteellisen uusi ja se vastaa perinteisen taloustieteen kohtaamiin vaikeuksiin. Käyttäytymistaloustiede väittää, että joitain taloudellisissa ilmiöitä voidaan ymmärtää paremmin käyttämällä malleja, joiden mukaan toimijat eivät ole rationaalisia (Thaler 2005, 1). Kun perinteinen rahoitusteoria väittää ihmisten olevan rationaalisia päätöksiä tehdessään, behavioristinen teoria pitää ihmisiä irratiionaalina. Tällainen käyttäytyminen on pikemminkin jatkuvaa kuin kausiluonteista (Malkiel 2007, 224)

3.2.1 Teoria

Behavioristinen teoria nojaa taloustieteen ja psykologian kahteen rajapylväeseen. Thalerin (2005) mukaan käyttäytymistaloustiede nojaa kognitiivisen psykologian kokoaman laajan kokeellisen näytön puoleen järjestelmällisistä harhoista, joita syntyy, kun ihmiset muodostavat uskomuksia ja mieltymyksiä.

Yliuottamus. Ihmiset ovat yli-itsevarmoja tehdessään päätöksiä. Ihmiset eivät esimerkiksi pysty päättelemään todennäköisyyksiä. Fischhoffin, Slovicin ja Lichtensteinin (1977) tutkimuksen mukaan tapahtumat, joita ihmiset ennustavat varmoiksi, tapahtuvat vain noin 80 % todennäköisyydellä. Ja tapahtumat, jotka tuntuvat epätodennäköiseltä, tapahtuvat noin 20 % todennäköisyydellä (Thaler 2005, 12). Daniel Kahneman on väittänyt, että alttius ylenpalttiselle itseluottamukselle on erityisen voimakasta sijoittajien keskuudessa. Heillä on suurempi taipumus liioitella omaa osaamistaan ja kieltää sattuman mahdollisuus (Malkiel 2007, 225).

Tappiokammo. Kahnemanin ja Tverskyn kehittämässä prospektiteoriassa kuvataan yksilön käyttäytymistä tilanteessa, jossa on mahdollisuus voittaa tai hävitä. Tappioiden epämieluisuus on paljon suurempi kuin voiton mieluisuus. Tähän vaikuttavat ihmisen arvot, jotka liitetään voittoon ja tappioon. Esimerkiksi

sijoittajilla on voimakkaampi taipumus myydä voitolla olevat osakkeensa kuin tappiolliset. Kun osakkeen myynnistä saa voittoa, se kasvattaa myös sijoittajan itseluottamusta (Malkiel 2007, 237).

Uskon sinnikkyys. Lordin, Rossin ja Lepperin (1979) löytämien todisteiden mukaan, kun ihmiset ovat muodostaneet mielipiteen, he takertuvat siihen tiukasti ja aivan liian kauan. Ihmiset ovat välinpitämättömiä etsimään todisteita, jotka tukisivat tätä mielipidettä. Sekä, jos he löytävät tällaisen todisteet, he käsittelevät niitä skeptisesti (Thaler 2005, 15)

Riittämätön monipuolisuus. Monet todisteet näyttävät, että sijoittajat hajauttavat salkkuomistuksiaan paljon vähemmän kuin on suositeltu. Tutkijat esittelivät termin ”kotiharha”. Sijoittajat voivat tuntea oman kotimaansa osakemarkkinat paljon tutummaksi kuin ulkomaiset osakemarkkinat. Tämä johtuu markkinoiden geometrisestä läheisyydestä (Thaler 2005, 52)

Liiallinen kaupankäyminen. Yksi perinteisen rahoitusteorian ennusteista on, että sijoittajan pitäisi käydä mahdollisimman vähän kauppaa. Mutta tällä hetkellä kaupankäynti osakemarkkinoilla on hyvin korkeaa. B.M. Barber ja T.Odean (2000) tutkivat kaupankäynnin aktiivisuutta vuosina 1991-1996. He huomasivat, että kun kaupankäynnin kustannukset otettiin huomioon, keskimääräinen pääoman tuotto sijoittajalle oli alle keskiarvon. Eli sijoittajat pärjäisivät paremmin, jos he tekisivät osakkeilla vähemmän kauppaa. Ihmiset myös uskovat, että heillä on tarpeeksi vahvaa tietoa perustella kauppaa, mutta itse asiassa tieto on kuitenkin liian heikkoa. (Thaler 2005, 53)

Päätös myydä. Useat tutkimukset osoittavat, että sijoittajat ovat haluttomia myymään omaisuuttaan tappiolla suhteessa ostamaansa hintaan. Sijoittajat todennäköisemmin myyvät osakkeita, joiden arvo on noussut verrattuna ostohintaan kuin osakkeita, joiden arvo on laskenut. (Thaler 2005, 53)

Ostopäätös. T. Odean (1999) esitti hyödyllistä teoriaa ”ostoista”. Osakkeiden ostoon liittyy osaksi huomiovaikutus. Ihmiset eivät käy läpi tuhansia osakelista ja ennen kuin he löytävät niin sanotun ”hyvän oston”. He ostavat tyypillisesti osakkeita yritykseltä, joka on jäänyt heidän mieleensä äärimmäisestä tapahtumasta hyvässä tai pahassa mielessä (Thaler 2005, 55). Yksityisten

sijoittajien keskuudessa huomiotehtäjät eivät niinkään vaikuta, kun osakkeita myydään, koska tapahtuma pohjimmiltaan eroaa ostopäätöksestä.

3.2.2 Minkälainen on behavioristinen sijoittaja?

Käyttäytymistaloustieteen mukaan sijoittaja ei aina toimi rationaalisesti päätöksiä tehtäessä. Osakemarkkinoita Jouko Marttila kuvaa seuraavasti: ”Järki ja tunteet aiheuttavat osakemarkkinoilla monen suuntaista liikettä. Osakekauppa on inhimillistä ihmisten välistä kanssakäymistä. Tunteet vaikuttavat käyttäytymiseen siinä missä järkikin” (Marttila 2001, 10).

Oletuksena behavioristisessa käyttäytymistieteessä on, että kognitiiviset harhat estävät usein ihmisiä tekemästä rationaalisia päätöksiä, huolimatta heidän parhaista yrityksistä (Harvard Business Review 2009). Ihmiset toimivat tunteiden mukaan ja monesti tekevät päätöksiä impulsiivisesti. Heihin vaikuttavat myös ympäristö sekä olosuhteet.

Edellisessä kappaleessa esitettyjä harhoja voidaan pitää myös suden kuoppia, mihin sijoittajat voivat sortua. Näitä ovat esimerkiksi liiallinen itseluottamus, lauman mukaan käyttäytyminen ja tappion kaartaminen. Sijoittaja voi luottaa liikaa omaan osaamiseensa valita sijoituskohteita. Hän ei osaa arvioida esimerkiksi sijoittamisen alkupäässä omaa harkintaa ja sijoituskohteista ei oteta etukäteen tarpeeksi selvää. Nämä voivat johtaa suureen riskinottoon ja heikkoon hajauttamiseen. Amos Tverskyn ja Daniel Kahnemanin ovat havainneet, että tappion tuska on jopa kaksi kertaa voitonriemua suurempi tunne. Tappioiden kaartamiseen liittyy myös katumuksen pelko (Marttila 2001, 27, 32, 34).

Ihmiset katsovat paljon taaksepäin miettiessään sijoittamispäätöksiään, vaikka sijoittajan olisi tärkeä katsoa yrityksen tulevaisuutta. Esimerkiksi jos pörssiyrityksellä on takana muutama hyvä vuosi, oletetaan helposti, että myös seuraavat vuodet ovat hyviä. Marttilan (2001) mukaan, voiton jälkeinen riskinottohalukkuus on suurempi kuin tappion hetkellä. Sijoittaja saattaa kiintyä myös yritykseen liikaa, koska on käyttänyt niin paljon aikaa sen tutkimiseen ja asioiden selvittämiseen. Näiden syiden takia sijoittaja ei tunnista riskiä tuoton häviämiseksi, jos hän ei ole esimerkiksi perillä yrityksen taloudesta ja esimerkiksi tulevaisuuden odotuksista.

Esimerkiksi osakkeeseen voi joskus kiintyä niin paljon, että se estää rationaalisen ja objektiivisen päätöksen tekemisen (Marttila 2001, 32).

Nyt myös sijoittamisesta on puhuttu paljon sosiaalisessa mediassa, joten esimerkiksi yhä enemmän nuoria on lähtenyt mukaan sijoittamiseen. Monet luottavat yhä enemmän esimerkiksi tuttavilta saataviin neuvoihin tai sosiaalisesta mediasta saatavaan tietoon tai keskusteluihin. Keväällä 2021 digitaalisten keskustelupalstojen merkityksestä niin kutsuttujen meemiosakkeiden osalta puhuttiin paljon (Nordea, 2021) Ilmiössä sosiaalisen median alustalla joukko piensijoittajia nostattivat pelikauppa Gamestopin osakekauppaa. Moni aloitteleva sijoittaja jäi tästä ilmiöstä maksumieheksi, koska luotto muihin oli liian suuri.

4 Tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa käsitellään tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmää sekä tutkimuksen toteuttamista kyselyn muodossa.

4.1 Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta voidaan nimetä myös tilastolliseksi tutkimukseksi (Heikkilä 1998, 16). Tutkimuksessa lasketaan määriä ja vastataan kysymyksiin Mikä? Missä? Paljonko? Kuinka usein? Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään yleistämään tutkimustulokset. Ideana on kysyä pieneltä joukolta asianomaisia ja vetää tästä yleistävät johtopäätökset. Edustavalla joukolla tutkittavaa ilmiötä eli otoksella saadaan riittävän tarkat tulokset (Kananen 2008, 13). Kuitenkin otoksen tulee olla riittävän edustava ja suuri.

Kvantitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä aineistonkeruumenetelmiä ovat mm. lomakekyselyt ja www-kyselyt. Kyselylomakkeen lähtökohtana on aina aluksi asetettu tutkimusongelma. Kyselytutkimuksen kysymysten pitää johdatella vastus tutkimusongelmaan.

Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosentteihin liittyviä kysymyksiä. Asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoin tai kuvioin. Tutkimusongelma ja siihen liittyvän teorian pohjalta rakennettu viitekehys ohjaavat tutkimuksen empiiristä työtä. Viitekehys yhdistää teoreettisen ja empiirisen osan ehjäksi kokonaisuudeksi. Tutkimuksen tulee mitata sitä, mitä oli tarkoituskin selvittää, eivätkä tulokset saa olla sattumanvaraisia (Heikkilä, 1998, 16, 30, 143).

4.2 Tutkimusmenetelmän toteutus

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin kvantitatiivisella menetelmällä. Toteutusta varten valittiin kvantitatiivinen menetelmä, jotta tutkimusta varten saataisiin mahdollisimman suuri vastaajajoukkoa saatavien resurssien varassa. Ja tämä menetelmä mahdollisti mahdollisimman suuren otoksen tähän tutkimukseen.

Tutkimus perustuu helposti hankittavaan sekä vapaaehtoiseen näytteeseen, koska koko perusjoukkoa on mahdotonta tutkia tämänhetkisten resurssien varassa.

Näyte koostuu naisista, jotka ovat liittyneet Facebookin Vauras nainen – ryhmään ja ovat täyttäneet 18 vuotta. Vastaaajien ei tarvinnut olla kyselyä täyttäessä sijoittaja.

Tutkimukseen liittyvä kyselylomake jaettiin Vauras nainen- ryhmään 6.4.2022 ja kysely suljettiin 8.4.2022. Kysely keräsi 142 vastaajaa.

Kyselylomake rakennettiin kysymyksistä koskien vastaajien perustietoja ja tarkentavia kysymyksiä Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemia ajan sijoittamisesta tai ajatuksista koskien sijoittamista. Perustietojen perusteella vastaajajoukkoa saatiin jaoteltua enemmän. Syventävät kysymykset pohjautuivat opinnäytetyössä teoriaosuudessa esitettyihin tietoihin ja näillä kysymyksillä saatiin vastaajajoukolta vastauksia teoriaosuudessa esitettyihin tietoihin. Suurin osa kysymyksistä olivat kyllä tai ei kysymyksiä tai perustuivat numeroihin eli esimerkiksi vastanneiden tuloihin. Kysymyslomakkeella oli 3 kokonaan avointa kysymystä. Näiden avoimien kysymysten tavoitteena oli saada laajempi näkökulma vastaajien sijoituskäyttäytymiseen sekä työtilanteen muuttumiseen. Näille kysymyksille olisi ollut vaikea rajata vastauksia tiettyihin vastausvaihtoehtoihin.

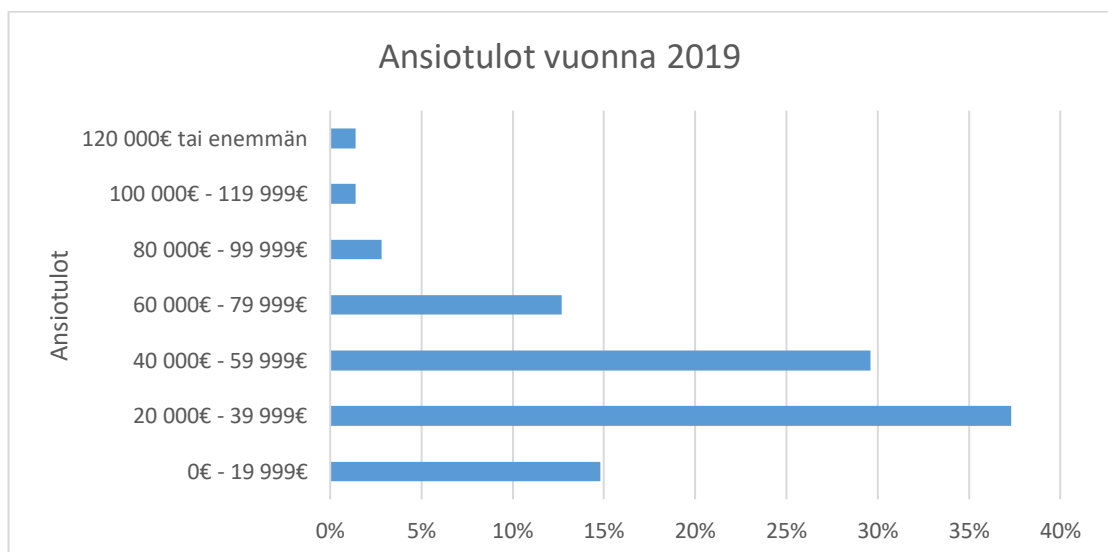
5 Tutkimuskyselyn tulokset

Kyselyyn toivottiin vastausta 18 vuotta täyttäneiltä naissijoittajilta sekä naisilta jotka eivät ole aloittaneet sijoittamista tai ovat lopettaneet sijoittamisen.

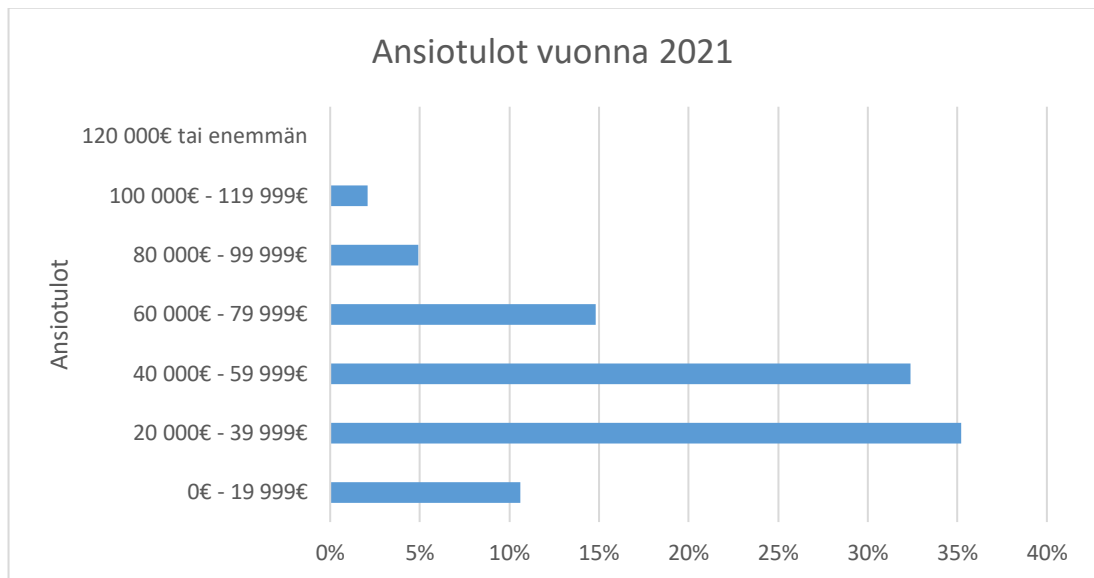
Ensimmäinen kysymys koski sitä, kuuluivatko vastaajat kohderyhmääni ja jos he kuuluivat, he pääsivät eteenpäin kysymyksissä. Kyselyyn osallistui 142 vastaajaa.

Kyselyn aluksi kartoitettiin vastaajien perustietoja. Vastaajista suurin osa, 31 %, kuului ikäryhmään 30 - 39 vuotta. Vastaajista 30 % kuului 40 - 49 vuotiaiden ikäryhmää ja 18 % kuului 18-29 vuotiaiden ikäryhmään. Loppujen vastaajien iät sijoittuivat 50 - 79 välille. Vastaajista lapsettomia oli neljä kymmenesosaa. Selkeästi eniten vastaajista oli työssäkäyviä, 81 %. Työttömiä vastaajissa ei ollut ollenkaan. Opiskelijoita oli 7 % vastaajista sekä yrittäjiä ja eläkeläisiä oli 5 %.

Ansiotuloja kysyttiin vuodelta 2019 ja 2021. Vuonna 2019 Covid-19 viruksella ei vielä ollut vaikutusta ihmisten tuloihin. Vaikutukset alkoivat näkyä vasta vuosina 2020 ja 2021. Vertailukohtaksi otin vuoden 2021, koska tähän mennessä Covid-19 viruksella saattoi olla pitkävaikutteisemmat vaikutukset henkilöiden työhön ja talouteen. Kuitenkin alla näkyvistä kaavioista näkyy, että vastaajien ansiotuloissa vuoden 2019 ja 2021 välillä ei ole merkittäviä vaihteluita. Pieniä muutoksia vastausprosentteissa on, mutta tämä voi selittyä muillakin vaikuttavilla tekijöilläkin kuin Covid-19 viruksen vaikutuksella.

Kaavio 1. Mitkä olivat ansiotulosi vuonna 2019 (Liite 1)

Kaavio 2. Mitkä olivat ansiotulosi vuonna 2021 (Liite 1)

Kyselylomakkeella oli myös avoin kysymys Covid-19 viruksen vaikutuksesta vastaajien töihin. Vastaaajista 86 % kertoi, että viruksella ei ollut vaikutusta työelämään. 14 % viruksella oli vaikutusta omaan työhön tai työn saantiin. Opiskelijoilla 2 % oli selkeästi vaikeuksia saada työpaikkaa tai harjoittelupaikkaa. 4 % vastaajista joutui lomautetuiksi ja 7 % kertoi, että joutui vaihtamaan alaa, heidät sijoitettiin uusiin tehtäviin työpaikan sisällä tai työt loppuivat. 5 % vastasi, että Covid-19 viruksella oli vaikutuksia omaan työhön, mutta eivät avanneet yksityiskohtaisemmin asiaa.

5.1 Kysymykset koskien sijoittamista

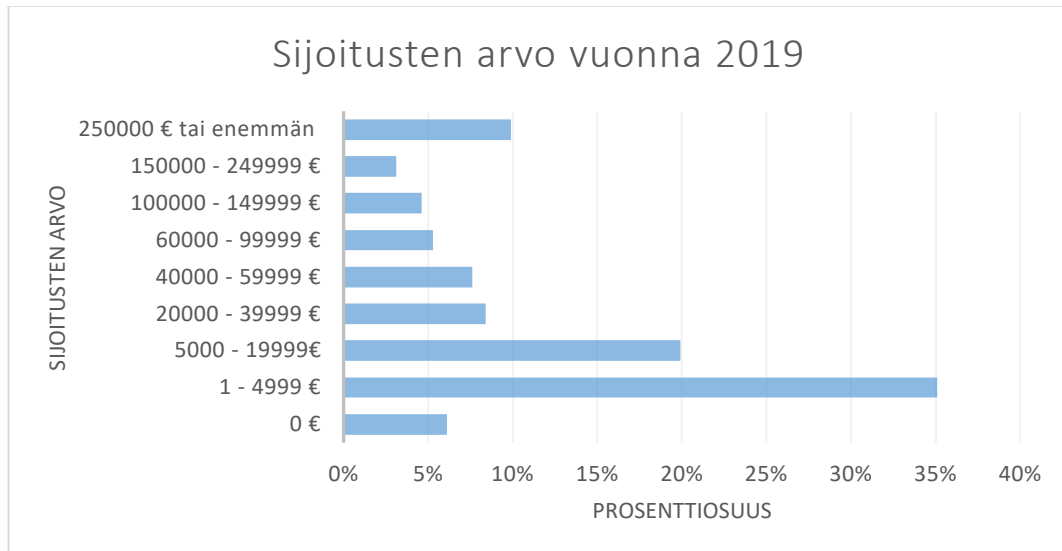
Kyselyssä jaoteltiin kysymyksiä sijoittajille, sijoittamisen lopettaneille sekä henkilöille, jotka eivät kyselyn tekohetkellä olleet aloittaneet vielä sijoittamista. Kuten edellä mainittiin vastaajista sijoittajia, oli 92 %. Vastaaajista tällä hetkellä ei sijoittanut oli 11 henkilöä. Näistä 11 henkilöstä joskus sijoittaneita oli 7 henkilöä eli 64 % ja heitä, jotka eivät ole sijoittaneet koskaan oli 4 henkilöä eli 36 %.

Vastaaajista he, jotka eivät ole kyselyn hetkellä koskaan sijoittaneet vastasivat, että Covid-19 viruksen epävarmuus ei ole ollut syy miksi ei ole vielä aloittanut sijoittamista. Kuitenkin kysyttäessä saiko sijoitustuotteiden, kuten osakkeiden hinnan lasku viruksen levittyä miettimään sijoittamisen aloittamista, 2 vastaajaa vastasi kyllä ja 2 vastaajaa vastasi ei.

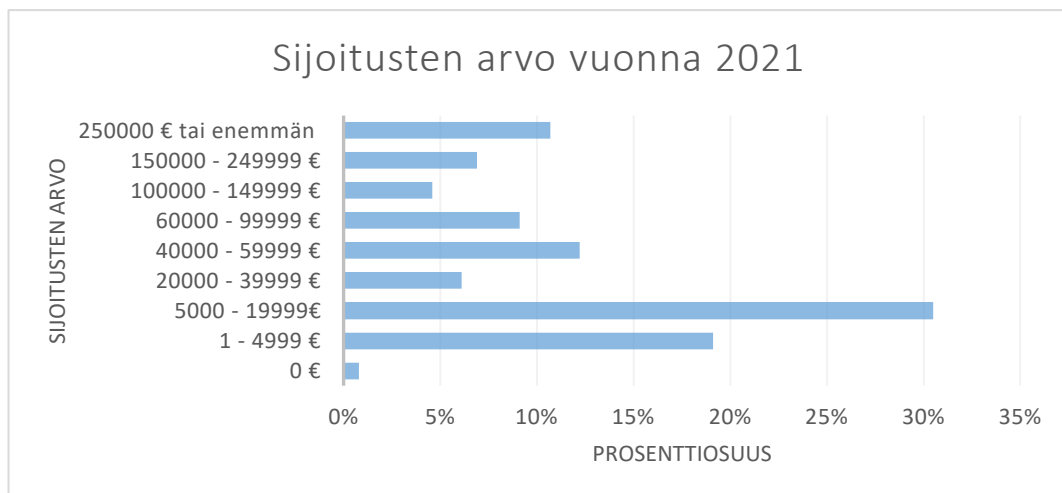
Seitsemän henkilöä vastasi kysymyksiin, miksi he päättivät myydä sijoituksensa. Kysyttäessä miksi he tekivät päätöksen myydä sijoitukset, 4 henkilöä vastasi, että myivät sijoitukset koska heidän taloudellinen tilanne huonontui. 1 henkilö kertoi, että ei luota markkinoiden tilanteen paranevan ja 2 henkilö vaihtoehdon Jokin muu, mutta eivät avanneet syytä enempää. Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, oliko Covid-19 syy miksi he lopettivat sijoittamisen, niin kaikki vastasivat, että tämä ei ollut syy lopettamiselle. 5 henkilöä halusi aloittaa sijoittamisen uudelleen ja 2 henkilöä ei. Heiltä myös kysyttiin, houkutteliko sijoittamisen uudelleen aloittaminen, kun viruksen takia sijoitustuotteiden hinnat alkoivat laskea. 4 vastaajista valitsi vaihtoehdon kyllä ja 3 vastaajista valitsi ei. Viimeiseksi heiltä kysyttiin oliko Covid-19 viruksen tuoma epävarmuus syy siihen miksi he eivät ole aloittaneet sijoittamista uudelleen, 1 vastaajista vastasi kyllä ja 6 vastaajista vastasi ei.

He, jotka vastasivat kysymyksessä 12 (Liite 1), että sijoittavat tällä hetkellä, jatkoivat suoraan kyselyssä kysymykseen 21. Tässä kysymyksessä kysyttiin kauanko henkilöt ovat sijoittaneet. 39 % vastasivat, että he ovat sijoittaneet 0 - 5 vuotta. 21 % oli sijoittanut 6 - 10 vuotta. Molempiin 11 - 15 vuoteen ja 16- 25 vuoteen valitsi vastanneista noin 16 %. 26 - 35 vuotta oli sijoittanut 5 % ja 36 vuotta ja enemmän oli sijoittanut 2 %. Kyselyssä edettiin kysymykseen koskien mihin kohteisiin vastaajat sijoittavat. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon kuin yhden. Selkeästi suosituimmat kohteet ovat rahastot ja osakkeet. Rahastoihin vastaajista sijoittaa 92 % ja osakkeisiin 72 %. Vastaajista 10 % sijoittaa asuntoihin, 7 % metsään, 4 % sijoittaa taiteeseen, 3 % krypto- valuuttoihin ja 1 % metalleihin.

Kysymyksissä 23 ja 24 (Liite 1) verrattiin vastaajien sijoitusten arvoja vuosina 2019 ja 2021. Vuonna 2019 sijoitusten arvoihin ei vielä vaikuttanut Covid-19 virus, mutta vuonna 2021 pandemian vaikutukset olisivat jo näkyneet vastaajien sijoituksissa. Seuraavissa kaavioissa näkyy pientä vaihtelua, mutta ero näkyy siinä, että sijoitusten arvo on noussut tai vastaajilla sijoitukset ovat lisääntyneet.

Kaavio 3. Paljonko sijoitustesi arvo oli 2019? (Liite 1)

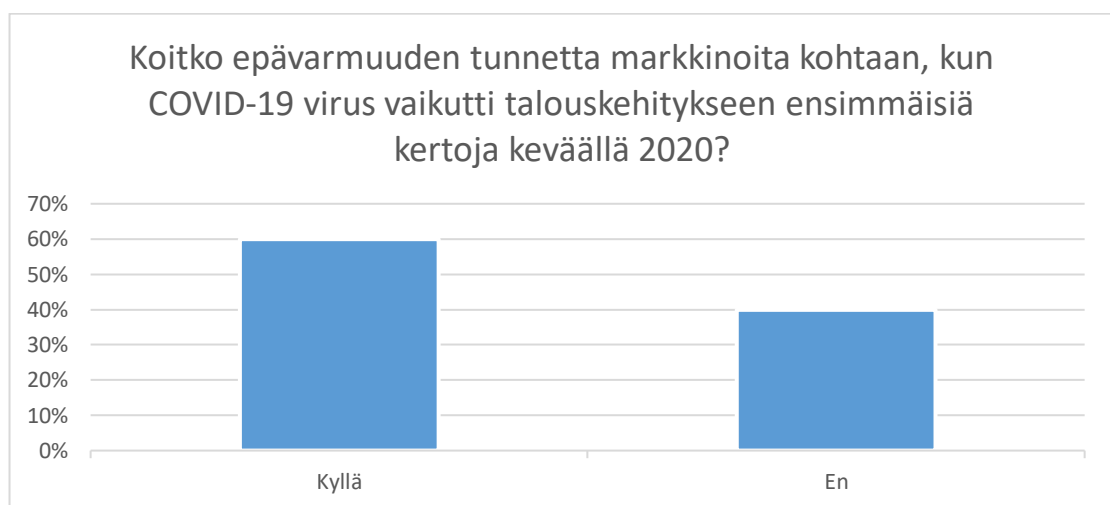
Kaavio 4. Paljonko sijoitustesi arvo oli 2021? (Liite 1)

Seuraavaksi kyselyssä edettiin kysymyksiin koskien Covid-19 viruksen vaikutusta sijoittajien toimintaan. 131 sijoittajasta 10 harkitsi sijoitusten myymistä viruksen levittyä ja 121 vastasi ei. 82 vastaajaa eli 63 % sijoitti lisää esimerkiksi osakkeisiin, kun viruksen tuoman epävarmuuden takia markkinoilla hinnat laskivat.

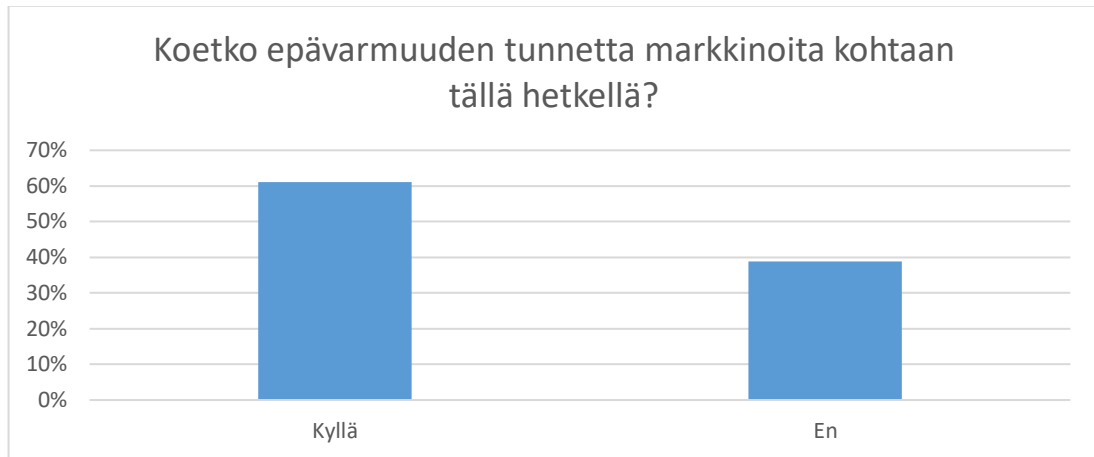
Kysymykseen 27 (Liite 1) vastasi 103 henkilö. Kyseessä oli avoin kysymys, jossa tiedusteltiin, että muuttuivatko vastaajien sijoituskohteet Covid-19 viruksen takia. 81 vastaajaa vastasi ei ja 22 kertoi, että muuttuivat tai sijoituskäyttäytymisessä oli muutoksia. 8 vastaajaa hajautti enemmän ja 4 vastaajaa sijoitti viruksen alettua enemmän. 9 vastaajaa kertoi, että esimerkiksi sijoituskohteet muuttuivat osakkeista enemmän rahastoihin, osakkeiden ostossa keskityttiin kotimaisiin yrityksiin tai terveysalan yrityksiin ja joku myi matkailualan liittyvät osakkeet pois ja sijoitti vakaampiin yrityksiin.

Vastaajilta kysyttiin seuraavissa kysymyksissä sosiaalisesta mediasta ja tiedonhausta. Kyselyssä kysyttiin keräävätkö henkilöt tietoa taloudesta, markkinoista ja yrityksistä ennen kuin he tekevät päätöksiä sijoittaa tiettyyn kohteeseen. 131 vastaajasta 82 % vastasi kyllä ja 18 % ei. Sosiaalinen media oli lisännyt tietoisuutta sijoittamista kohtaan 85 % vastaajista. Seuraavana kysyttiin, onko sosiaalinen media vaikuttanut vastaajan sijoituskäyttäytymiseen. Kysymys oli avoin kysymys ja kysymykseen vastasi 93 vastaajaa. 39 heistä vastasi, että sosiaalisella medially ei ole ollut vaikutusta. Muutama kieltävästi vastanneista mainitsi, että sosiaalisessa mediassa on paljon väärää tietoa ja finanssilukutaito on matala monella. 54 vastaajaa vastasi, että sosiaalisella medially on ollut vaikutusta heidän sijoituskäyttäytymiseen. 2 vastajaa on aloittanut sosiaalisen median avulla sijoittamisen. 38 on saanut hyviä vinkkejä tai sosiaalinen media on lisännyt tietoa sijoittamisesta tai kohteista. 2 vastaajaa on ostanut lisää, 5 sijoittaa aktiivisemmin ja 7 vastaajalle sosiaalinen media on tuonut enemmän rohkeutta.

Lopuksi kyselyssä kysyttiin riskin otosta sekä epävarmuudesta Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemian aikana. Kun virus vaikutti ensimmäisiä kertoja talouskehitykseen keväällä 2020, 128 vastaajasta 60 % kertoi kokeneensa epävarmuutta ja 40 % ei kokenut tällaista tunnetta. Prosentuaalisesti luvut pysyivät melkein samana, kun vastaajilta kysyttiin kokevatko he epävarmuutta tällä hetkellä.

Kaavio 5. Koitko epävarmuuden tunnetta markkinoita kohtaan, kun Covid-19 virus vaikutti talouskehitykseen ensimmäisiä kertoja keväällä 2020? (Liite 1)

Kaavio 6. Koetko epävarmuuden tunnetta markkinoita kohtaan tällä hetkellä? (Liite 1)

Kysymyksessä 33 (liite 1) kysyttiin, kokiko vastaaja, että he ottivat enemmän riskiä sijoittaessaan Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemian aikana. 131 vastaajasta 33 % vastasivat kyllä ja 67 % vastasivat ei. Viimeisessä kysymyksessä kysyttiin vastaajilta, että näkevätkö he markkinoiden tulevaisuuden valoisana. 130 vastaajasta 62 % vastasi kyllä, 10 % vastasi ei ja 28 % vastasi, että he eivät tiedä.

6 Pohdinta

Lähtökohtana tutkimukselle oli tutkia, oliko Covid-19 viruksella vaikutuksia naisten sijoittamiseen. Jo tutkimuskyselyn ensimmäisien kysymyksiä vastauksista voi tulkita, ettei viruksella ole ollut suuria vaikutuksia vastanneiden työhön tai talouteen. Esimerkiksi kukaan vastanneista ei ollut työtön, joten radikaaleja muutoksia vastanneiden työnkuvassa ei ollut. Myöskään ansiotuloissa ei vertailuvuosina ollut suuria vaihteluita.

Heitä, jotka eivät sijoittaneet kyselyn vastaushetkellä oli todella pieni joukko vastanneista. Heistä myöskään kysyttäessä kukaan ei lopettanut sijoittamista Covid-19 viruksen takia. Virus ei ollut myöskään syy sille, miksi heistä kukaan ei aloittanut sijoittamista ensimmäisistä kertaa tai jatkanut sitä uudelleen. Viruksen tuoma epävarmuus ei ollut suurin syy miksi vastaajat eivät halunneet jatkaa sijoittamista, mutta viruksen aiheuttaman hintojen laskun takia puolet olisivat voineet aloittaa sijoittamisen uudelleen. Tästä voisi tulkita sen, että sijoittamisen lopettaneilla tai sijoittamista koskaan aloittaneilla muut syyt, kuten muut taloudelliset syyt, ovat olleet esteenä sijoittamiselle, ei Covid-19 virus.

Sijoittajien sijoitusten määrä nousi vertailuvuosina. Näin ollen kukaan ei ollen kukaan ei ainakaan vastausten valossa ole myynyt suuria omistuksiaan tai viruksen vaikutuksia ei summassa ei näy. He, jotka eivät välttämättä vielä aloittaneet sijoittamista vuonna 2019, aloittivat sijoittamisen aikana, jolloin Covid-19 virus olisi voinut vaikuttaa heidän talouteensa. Varmasti, jos jollekin Covid-19 virus olisi tuonut suurempia taloudellisia vaikeuksia tai vaikutuksia he olisivat kertoneet siitä avointen kysymysten kohdalla. 131 vastaajasta vain 10 henkilöä mietti sijoitusten myymistä ja lopuille tämä ei tullut mieleen.

6.1 Johtopäätökset

Johtopäätös, jonka voi näiden vastausten perusteella päätellä on, että Covid-19 viruksella ei ole ollut suurta vaikutusta naisten sijoituskäyttäytymiseen. Mediassa uutisoitiin paljon Covid-19 viruksen vaikutuksista kansalaisten talouteen ja tämä aiheutti pelonsekaisia tunteita ja suurta epävarmuutta tulevasta. Ihmiset ovat voineet myös peilata virusta historiassa muihin talouteen vaikuttaneisiin suuriin tapahtumiin, ja tulevaisuutta on voinut olla vaikea miettiä valoisana. Joten tämän

perusteella olisi voinut olettaa, että viruksella olisi todellisuudessa myös ollut negatiivisia vaikutuksia esimerkiksi ihmisten sijoituksiin.

Kuten tietoperustassa nähtiin naisten sijoittamiseen vaikuttaa ympäristö ja tunteet. Naiset eivät tee harkitsemattomia sijoituspäätöksiä, ovat varovaisia ja kaartavat useimmiten riskiä. Viruksen takia esimerkiksi yrityksien tulevaisuuden ennusteet saattoivat nopeastikin muuttua, ja tuotto-odotukset laskea. Riskinä tälle on, että myös pitkän ajan tuotto sijoittajalle voi jäädä pieneksi tai olemattomaksi. Kuitenkaan tämä ei vaikuttanut vastaajien käyttäytymiseen sijoituksia kohtaan. Kukaan ei myynyt sijoituksiaan pois epävarmassa tilanteessa, joten sijoittajat ovat olleet ainakin hieman luottavaisia tulevaan.

Covid-19 virus vaikutti ihmisten tunteisiin useimmiten negatiivisesti median kautta. Moni vastanneista tunsu epävarmuutta, kun virus levisi ja he tuntevat epävarmuutta vieläkin, mutta kukaan ei tehnyt nopeita ja äkkipikaisia ratkaisuja sijoituksiaan ajatellen, tai näin vastauksista voi olettaa.

Myös esimerkiksi sosiaalisen median ryhmissä muuttuva tilanne aiheutti keskustelua ja vaihtoehtojen miettimistä julkisesti. Ryhmissä epätietoisuus on voinut aiheuttaa joukkopainetta esimerkiksi sijoitusten myynnistä ja varojen nostamisesta käteiseksi. Kyselyllä halusin myös saada esille sen, vaikuttiko nämä asiat ihmisten sijoituksiin. Vastanneista puolet kertoivat, että sosiaalisella medially ei ole ollut vaikutusta ja puolella se oli vaikuttanut, mutta suurimmalla osalla vaikutukset olivat olleet täysin positiivisia. Kuitenkaan kukaan ei avointen kysymysten kohdalla kertonut, että viruksen aiheuttamalla epävarmuudella olisi ollut vaikutuksia sijoitusvalintoihin tai -käyttäytymiseen.

Tutkimuksesta voisi jatkaa seuraavaksi tutkimukseen, jolla selvitettäisi miten Covid-19 virus vaikutti niin suuresti henkilön talouteen, että hän on uskaltanut myydä sijoituksensa pois. Tai miten virus on vaikuttanut niin suuresti, että henkilö on esimerkiksi todella epävarma markkinoiden tulevaisuudesta. Kyselyssä olisi voinut syventyä myös enemmän mediassa ja sosiaalisessa mediassa käydystä keskustelusta Covid-19 viruksesta ja tämän suuren keskustelun vaikutuksesta sijoittamiseen. Saman tutkimuksen voisi tehdä myös uudelleen suuremmilla resursseilla, jotta otos olisi suurempi ja tutkimuksesta saatavat vastaukset kattavampia.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja oma oppiminen

Tutkimuksen tarkoituksena on saada mahdollisimman luotettavaa ja totuudenmukaista tietoa. Kvantitatiivisessa opinnäytetyössä pitää aina arvioida työn luotettavuutta (Kananen 2008, 79). Tutkimuksen validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkimuksella mitataan sitä mitä oli tarkoituskin selvittää. Validiteetti on varmistettava etukäteen huolellisella suunnittelulla ja tarkoin harkitulla tiedonkeruulla (Heikkilä 1998, 29).

Ymmärsin jälkikäteen, että kysymykset olisivat pitäneet jokaisessa kohtaa olla pakollisia. Siten jokaiselta vastaajalta olisi saatu vastaus heitä koskeviin kysymyksiin. Myös vertailtavuus olisi ollut parempi niiden kysymysten kohdalla, joita vertailtiin toisiinsa.

Vastausprosentti jäi tutkimuskyselyssä pieneksi verrattuna koko kohderyhmään. Jos vastausprosentti olisi ollut korkeampi, tuloksen luotettavuus olisi parempi ja olisi helpompi vastata tutkimuksen pääkysymykseen koko kohderyhmän osalta. Tavoitteeni oli saada 100 vastausta. Kyselyyn vastasi 142 henkilöä, joten tämä tavoite ylittyi.

Tavoittelin tutkimuksella ymmärrystä naisten sijoittamisesta epävarmassa ympäristössä. Kuulun itsekin tutkimuksen kohderyhmään, joten ymmärrys muita naisia kohtaan on suurempi. Covid-19 virus on ollut suuri puheenaihe ja sillä on ollut myös suuri vaikutus varmasti todella monen henkilön jokapäiväiseen elämään. Siksi pidin myös aiheen tutkimista mielenkiintoisena ja opettavaisena itselle. Koska tutkin aiheetta, joka kosketti myös itseäni, se auttoi motivoitumaan tutkimusta tehdessä. Opin myös itse ymmärtämään enemmän sijoittamisesta ja sijoituskäyttäytymisestä lukiessani aiheeseen liittyvää kirjallisuutta.

Vaikka naisten sijoittamista aiheena on jo tutkittu, Covid-19 viruksen aiheuttama pandemia on ainutlaatuinen aika tutkia naisten sijoittamista erilaisten ympäristötekijöiden vaikuttaessa ja saada lisää ymmärrystä aiheesta. Toivon, että aihe hyödyttää ymmärtämään enemmän naisten sijoituskäyttäytymisestä epävarmassa ympäristössä.

Lähteet

- Apu 2021. Miten yritykset selviävät koronasta? – Näillä toimialoilla menee nyt lujaa pandemiasta huolimatta – osalla jopa sen ansiosta. Luettavissa: <https://www.apu.fi/artikkelit/koronakriisin-voittajat-ja-haviaajat-apu-selvitti>. Luettu: 9.11.2021
- Burton, E, Shah, S. 2013. Behavioral finance. Wiley. New Jersey.
- Euro ja talous 2021. Talous ampuu vauhtiin, kun pandemia hellittää. Luettavissa: <https://www.eurojatalous.fi/fi/2021/3/ennuste-talous-ampuu-vauhtiin-kun-pandemia-hellittaa/>. Luettu: 9.11.2021.
- Harvard Business Review 2009. The end of rational economics. Luettavissa: <https://hbr.org/2009/07/the-end-of-rational-economics>. Luettu 17.1.2022.
- Halko, M-L., Mikkola, A., Ruuskanen O-P. 2010. Naiset, miehet ja talous. Gaudeamus Helsinki university press. Helsinki.
- Heikkilä, T. 1998. Tilastollinen tutkimus. Edita. Helsinki.
- Helsingin Sanomat 2021. Osakemarkkinat painuivat punaiselle ja Vix-pelkkokerroin kohosi pysty-suoraan: Mistä se kertoo? Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000008436158.html>. Luettu: 27.11.2021
- Helsingin Sanomat 2021. Uusi virusmuunnos kolhi perjantaina osakkeita eri puolilla maailmaa: ”Päivä onkin muuttunut löylytykseksi”. Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000008434264.html>. Luettu 27.11.2021
- Helsingin Uutiset 2021. Sijoitushuuma on vallannut kansan korona-aikana – osakkeista ja rahastoista innostui myös palomies-ensihoitaja Tuomas Hasari, 29: "Sijoitusteni arvo on kasvanut 50 prosenttia". Luettavissa: <https://www.helsinginuutiset.fi/teemat/3886410>. Luettu 27.11.2021.
- Kananen, J. 2008. Kvantti – Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.
- Malkiel, B. 2012. Sattuman kauppaa Wall Streetillä. Talentum. Helsinki.
- Marttila, J. 2001. Järki ja tunteet osakemarkkinoilla: osat, pidä, myy. Edita Oyj. Helsinki.

Mimmit Sijoittaa 2021. Sijoitus Summit - Korona vei Mimmit sijoittaa:n digiin. Luettavissa: <https://www.mimmitsijoittaa.fi/media/korona-vei-mimmit-sijoittaaan-digiin>. Luettu 18.11.2021

Nordea 2021. Nordean tutkimus: Sijoitetut summat ovat lähes tuplaantuneet muutamassa vuodessa. Luettavissa: <https://www.nordea.com/fi/media/2021-06-22/nordean-tutkimus-sijoitetut-summat-ovat-lahes-tuplaantuneet-muutamassa-vuodessa>. Luettu 15.1.2022.

Taloustaito 2020. Naisten sijoitusnälkä pörssissä kasvaa - mitä yhtiöitä naiset ja miehet nyt suosivat? Luettavissa: <https://www.taloustaito.fi/Rahat/naisten-sijoitusnalka-porssissa-kasvaa--mita-yhtioita-naiset-ja-miehet-nyt-suosivat/#804c2977>. Luettu 8.11.2021

Thaler, R. 2005. Advances in behavioral finance Vol. 2. Princeton university press. New Jersey.

Uchicago News 2022. Behavioral economics explained. Luettavissa: <https://news.uchicago.edu/explainer/what-is-behavioral-economics>. Luettu 17.1.2022.

Ukkola, P. 2020. Pörssi-ilmiöitä. Alma talent. Helsinki.

University Herald 2020. The difference between traditional finance and behavioral finance. Luettavissa: <https://www.universityherald.com/articles/77186/20200203/the-difference-between-traditional-finance-and-behavioral-finance.htm>. Luettu: 13.11.2021.

Valtioneuvosto 2021. Talouden yleiskuva vakaa epidemian kiihtymisestä huolimatta. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/talouden-yleiskuva-vakaa-epidemian-kiihtymisesta-huolimatta>. Luettu 15.1.2022.

Viisas raha 2019. Naisten ja miesten salkut – totta vai legendaa. Luettavissa: <https://viisasraha.fi/Oma-talous/Naisten-ja-miesten-salkut--totta-vai-legendaa>. Luettu: 8.11.2021

Liitteet

6.3 Liite 1 Kyselylomake

Kysely koskien tutkimusta "Covid-19 viruksen vaikutus naisten sijoituskäyttäytymiseen"

1. Kohderyhmäni on 18 vuotta täyttäneet naiset. Kuulutko kohderyhmääni?

- Kyllä
- En

2. Mihin ikäryhmään kuulut?

- 18 – 29
- 30 – 39
- 40 – 49
- 50 – 59
- 60 – 69
- 70 – 79
- 80 tai enemmän

3. Mikä on siviilisäätysi?

- naimaton
- naimisissa
- rekisteröidyssä parisuhteessa
- eronnut
- leski

4. Kuinka monta lasta sinulla on?

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4 tai enemmän

5. Oletko

- opiskelija
- työtön
- työsuhteessa
- yrittäjä
- eläkeläinen

6. Mitkä olivat ansiotulosi vuonna 2019?

- 0 – 19 999 €
- 20 000 – 39 999 €
- 40 000 – 59 999 €
- 60 000 – 79 999 €
- 80 000 – 99 999 €
- 100 000 – 119 999 €
- 120 000 € tai enemmän

7. Mitkä olivat ansiotulosi vuonna 2021?

- 0 – 19 999 €
- 20 000 - 39 999 €
- 40 000 - 59 999 €
- 60 000 - 79 999 €
- 80 000 - 99 999 €
- 100 000 - 119 999 €
- 120 000 € tai enemmän

8. Mitkä olivat pääomatulosi vuonna 2019?

- 0 – 19 999 €
- 20 000 – 39 999 €
- 40 000 – 59 999€
- 60 000 - 79 999 €
- 80 000 – 99 999 €
- 100 000 – 119 999 €
- 120 000 € tai enemmän

9. Mitkä olivat pääomatulosi vuonna 2021?

- 0 – 19 999 €
- 20 000 – 39 999 €
- 40 000 – 59 999 €
- 60 000 – 79 999 €
- 80 000 – 99 999 €
- 100 000 – 119 999 €
- 120 000 € tai enemmän

10. Muuttuiko työtilanteesi COVID-19 viruksen takia?
11. Sijoitatko varojasi tällä hetkellä esimerkiksi osakkeisiin tai rahastoihin tai muihin sijoituskohteisiin?
- Kyllä
 - En
12. Oletko joskus sijoittanut varojasi (esim. osakkeisiin tai rahastoihin)?
- Kyllä
 - En
13. Onko COVID-19 viruksen tuoma epävarmuus ollut syy siihen miksi et ole aloittanut vielä sijoittamista?
- Kyllä
 - Ei
14. Mietitkö sijoittamisen aloittamista, kun sijoitustuotteiden, kuten osakkeiden hinnat alkoivat laskea COVID-19 viruksen levittyä?
- Kyllä
 - En
15. Minkä vuoksi teit päätöksen myydä sijoituksesi?
- Taloudellinen tilanteeni huonontui
 - En luota markkinoiden tilanteen paranevan
 - Sijoitusten arvo laski merkittävästi
 - jokin muu syy, mikä?
16. Lopetitko sijoittamisen COVID-19 viruksen takia?
- Kyllä
 - En
17. Haluaisitko aloittaa sijoittamisen uudelleen?
- Kyllä
 - En
18. Mietitkö sijoittamisen uudelleen aloittamista, kun sijoitustuotteiden kuten osakkeiden hinnat alkoivat laskea COVID-19 viruksen levittyä?
- Kyllä
 - En

19. Onko COVID-19 viruksen tuoma epävarmuus ollut syy siihen miksi et ole aloittanut sijoittamista uudelleen?

- Kyllä
- Ei

20. Kuinka kauan olet sijoittanut varojasi jossain muodossa (esim. osakkeisiin tai rahastoihin)?

- 0 – 5 vuotta
- 6 – 10 vuotta
- 11 – 15 vuotta
- 16 – 25 vuotta
- 26 – 35 vuotta
- 36 vuotta tai enemmän

21. Minkälaisiin kohteisiin sijoitat?

- osakkeet
- rahastot
- kiinteistöt
- metsä
- taide
- jokin muu, mikä?

22. Paljonko sijoitustesi arvo oli vuonna 2019?

- 0 €
- 1 – 4 999 €
- 5 000 – 19 999 €
- 20 000 – 39 999 €
- 40 000 – 59 999 €
- 60 000 – 99 999 €
- 100 000 – 149 999€
- 150 000 – 249 999 €
- 250 000 € tai enemmän

23. Paljonko sijoitustesi arvo oli vuonna 2021?

- 0 €
- 1 – 4 999 €
- 5 000 – 19 999 €
- 20 000 – 39 999 €
- 40 000 – 59 999 €
- 60 000 – 99 999 €
- 100 000 – 149 999€
- 150 000 – 249 999 €
- 250 000 € tai enemmän
-

24. Harkitsitko sijoitustesi myymistä COVID-19 viruksen levittyä?

- Kyllä
- En

25. Sijoititko lisää esim. osakkeisiin, kun COVID-19 viruksen tuoman epävarmuuden takia markkinoilla hinnat alkoivat laskea?

- Kyllä
- En

26. Ovatko sijoituskohteesi muuttuneet COVID-19 viruksen takia?
Miten?

27. Keräätkö tietoa taloudesta, markkinoista ja yrityksistä ennen kuin teet päätöksen sijoittaa johonkin kohteeseen?

- Kyllä
- En

28. Onko sosiaalinen media lisännyt tietoisuuttasi sijoittamista kohtaan?

- Kyllä
- Ei

29. Onko sosiaalinen media vaikuttanut sijoituskäyttäytymiseesi?
Miten?

30. Koitko epävarmuuden tunnetta COVID-19 viruksen vaikutettua talouteen ensimmäisen kerran?

- Kyllä
- En

31. Koetko epävarmuuden tunnetta taloutta kohtaan tällä hetkellä?

- Kyllä
- En

32. Koitko ottavasi enemmän riskiä sijoittaessasi COVID-19 viruksen aiheuttaman pandemian aikana?

- Kyllä
- En

33. Näetkö markkinoiden tulevaisuuden valoisana?

- Kyllä
- En
- En tiedä